

Införande av psykopedagogiskt material om psykisk ohälsa riktat till föräldrar och barn

Instruktioner för tjänstemän i frontlinjen
Arbete i mottagningar

Om instruktionerna

Vad tar dessa instruktioner upp?

Instruktionerna åtföljs av en uppsättning självhjälpsverktyg som Europeiska unionens asylbyrå (EUAA) har tagit fram som en del av ett vägledningspaket om **psykisk hälsa och välbefinnande hos sökande av internationellt skydd**. Självhjälpsverktygen kan användas oberoende av varandra av sökande av internationellt skydd, förutsatt att de kan läsa och inte vill ha eller behöver vägledning av de tjänstemän som arbetar på platsen där de bor.

Dessa instruktioner hänvisar till pocketböckerna (en):

- [How can I support my child during difficult times?](#)
– Ett självhjälpsverktyg för föräldrar om hur de stöder sina barn under svåra perioder
- [How can I deal with situations in which my parents seem sad, worried, or angry?](#)
– Ett självhjälpsverktyg för barn om hur de hanterar situationer där deras föräldrar är ledsna, oroliga eller upprörda
- [How to handle situations when my friend or sibling is sad, angry or does dangerous things?](#)
– Ett självhjälpsverktyg för att hantera situationer där en vän eller ett syskon är nedstämt, upprört eller beter på sätt som innebär fara

Varför har dessa instruktioner tagits fram?

Dessa instruktioner stöder frontlinjens tjänstemän i mottagningscentrumen att skapa medvetenhet hos föräldrar, barn och unga sökande om hur man stöder familjemedlemmar och vänner i svåra tider, inräknat när det psykiska lidandet är stort och ett potentiellt trauma har byggts upp.

Hur har dessa instruktioner tagits fram?

Detta dokument kompletterar den ovan nämnda uppsättningen pocketböcker som har tagits fram med stöd av experter från Belgien, Tyskland, Grekland, Nederländerna och Sverige. Pocketböckerna har testats på sökande av internationellt skydd, medlare och flyktingar som huvudsakligen bor i Grekland och Nederländerna. Under testerna påpekade användarna behovet av instruktioner som stöd i samband med pocketböckernas lansering.

Vem är dessa instruktioner avsedda för?

Även om pocketböckerna kan användas direkt av föräldrar, barn och ensamkommande barn som söker skydd, som stöd åt deras familjemedlemmar och vänner, är dessa instruktioner riktade till **yrkesutövare på området**. De är avsedda att stödja frontlinjens personal i mottagningscentrumen, såsom socialarbetare, barnskyddsexperter, personal inom psykisk hälsa men även t.ex. lärare när de arbetar med sökande i enskilda eller gruppbaseade möten. I situationer där en kollektiv tillnärmning antas kan även **lokala ledare** använda instruktionerna för att öka medvetenheten om de frågor som tas upp i pocketböckerna.

Hur förhåller sig dessa instruktioner till andra EUAA-verktyg?

Detta dokument och den uppsättning självhjälpsverktyg det hänvisar till ingår i Europeiska unionens asylbyrås insatser för att ta fram kunskap och medvetenhet om **psykisk hälsa och välbefinnande** hos sökande av internationellt skydd. Mer information finns på sidan om utsatthet på [EUAA:s webbplats](#).

Pocketböckerna och dessa instruktioner sprids också via EUAA:s plattform [Let's Speak Asylum](#), som särskilt fokuserar på **tillhandahållandet av information** till sökande av internationellt skydd.

Vid frågor, behov av förtydliganden eller annan feedback om självhjälpsverktygen och deras lansering, kontakta vulnerablegroups@euaa.europa.eu.

Innehåll

3

- > Så använder du instruktionerna
- > Pocketböckernas syfte
- >Handledning

4

- > Tid, upplägg och innehåll

9

- > Andra viktiga överväganden och grundläggande garantier

Så använder du instruktionerna

Innehållet, påminnelserna och tipsen i pocketböckerna kan fungera som utgångspunkt för att ta upp en viss fråga i personliga sessioner eller gruppsessioner. I dessa instruktioner ges en grundläggande vägledning om hur fickguiderna används i sådana sammanhang.

Alla tre pocketböckerna tar upp psykiskt ohälsa, också efter traumatiska händelser, ur tre olika målgruppers perspektiv: föräldrar, barn och syskon/vänner.

Tjänstemän i frontlinjen kan använda pocketböckerna och dessa instruktioner för att anordna personliga eller gruppbaseade sessioner med gruppen av sökande inom områdena

- föräldraskap,
- psykiskt lidande eller trauma,
- hur minskar risken för att negativa sätt att hantera situationen tillämpas i mycket svåra perioder (t.ex. vid ankomsten),
- hur man märker när någon mår känslomässigt dåligt (t.ex. tecken på depression),
- hur man håller sig trygg och säker när någon uppför sig oberäkneligt (t.ex. börjar dricka alkohol).

▶ Pocketböckernas syfte

De tre pocketböckerna syftar till att stödja föräldrar, barn och deras vänner som anländer till Europa och ser att deras familjemedlemmars eller vänners beteende har förändrats avsevärt. Förändringar kan visa sig på olika sätt och vissa personer kan påverkas mer än andra. Verktygen ger grundläggande tips och påminnelser om hur man kan hjälpa dessa personer att må bättre, och ger förslag på när det kan finnas behov av att be om professionellt stöd.

Verktygen försöker främja grundläggande **kunskap om psykisk hälsa** och besvara frågor som "Hur kan

*jag märka om någon i min närhet lider av ångest?". De syftar också till att stärka de berördas egna och gemensamma **effektivitet och motståndskraft**.*

De fungerar som självhjälpsverktyg och är utformade för att användas av de sökande själva. Det kan dock finnas situationer där sökande känner sig mer bekväma med att gå igenom innehållet tillsammans med andra. Därför kan de också diskuteras i enskilda eller gruppbaseade sessioner som leds av en professionell person inom området.

Verktygen försöker också uppmärksamma överväganden kring **skydd och att inte vålla skada**, särskilt när barn är inblandade. Syftet är att se till att barnen skyddas sig själva innan de försöker stödja andra som annars skulle kunna försätta dem i en potentiellt farlig, våldsam eller kränkande situation.

▶ Handledning

Handledning och tolkning vid gruppsessioner

När pocketböckerna används för att **skapa medvetenhet** i samband med **gruppmöten** bör gruppen inte vara större än **10–15 sökande** för att göra meningsfulla diskussioner möjliga.

Det rekommenderas att man utser **en huvudhandledare** för att leda diskussionen och en **medhandledare** som ska hålla sig mer i bakgrunden och anteckna. Medhandledaren övervakar också gruppdynamiken (t.ex. om spänningar eller andra känslor uppstår hos vissa sökande i samband med ett visst ämne), antecknar eventuella observationer och flaggar dem för huvudhandledaren vid behov.

Om en **tolk** behövs bör gruppen vara mindre och bestå av högst **4–6 sökande**. Detta beror på att översättning tar dyrbar tid och att om fler än 4-6 personer behöver tolkning, finns det en risk för att den tid som avsatts för diskussionen inte räcker till.

Mindre grupper som får stöd av en tolk behöver kanske inte en medhandledare. Det är handledaren som avgör vem som behövs för att stödja processen med varje grupp sökande. Som gyllene regel bör du se till att handledaren, medhandledaren och tolken inte är fler än de faktiska deltagarna.

Tolkarna bör förbereda sig inför uppdraget genom att läsa pocketböckerna i förväg, för att se till att innehållet är klart för dem och för att de ska lära sig rätt vokabulär. Det är viktigt att påminna tolken om att översätta det som sägs bokstavligen, utan partiskhet.

Handledarna behöver vara skickliga på att öka medvetenheten i gruppsammanhang. När barn är sökande bör handledarna också ha god förståelse för barnskydd och garantier för skydd av barn.

Tid, upplägg och innehåll

Tid

Både gruppbaseade och personliga möten bör schemaläggas till en tidpunkt då deltagarna kan delta utan problem eller distraktioner (t.ex. efter arbete/skola eller, för föräldrar, när barnen är i skolan).

Varaktigheten för varje session bör inte överstiga 1,5 timme. Efter denna tid minskar uppmärksamheten och deltagarna kan vara upptagna av andra aktiviteter.

Plats

Platsen för mötena bör diskuteras med deltagarna. Platsen bör vara säker och helst även lättillgänglig för personer med fysiska funktionsnedsättningar, samt medge avskildhet. Deltagarna och handledarna kan sitta på stolar i en cirkel för att säkerställa att alla kan se och höra varandra. Om gruppen består av föräldrar och mindre barn kan det vara ett bra alternativ att sitta på golvet på en matta (om det är kulturellt lämpligt) så att barnen kan krypa runt och leka nära sina föräldrar utan att störa sessionen.

Gruppsammansättning och gruppmöten

När handledarna sätter samman **gruppen** ska de ta hänsyn till faktorer såsom vilka språk som talas, kön, ålder samt deltagarnas kulturella och religiösa bakgrund. När möten anordnas för föräldrar ska det också bedömas om båda föräldrarna bör delta i samma session eller om det vore bättre att skilja dem åt. Syftet är att undvika situationer där potentiellt olika sätt att se på föräldraskap kan leda till bråk som ytterligare kan förvärra situationen i hemmet och äventyra barnets välbefinnande.

Gruppmöten är ett bra format för att sammanföra sökande och inte bara dela med sig av de svårigheter de står inför utan också deras förhoppningar, relevant information eller bara för att roa sig lite och få ett avbräck från det dagliga livet i mottagningscentrumet. Fördelen med att ha en handledare som leder sådana möten är att deltagarna skyddas: till exempel när gruppen diskuterar ett svårt ämne och tjänstemän i frontlinjen behöver ingripa. Gruppmöten ger också handledarna möjlighet att identifiera sökande med potentiellt mångskiktad sårbarhet som kan behöva följas upp.

Gruppmöten är ett bra sätt att gemensamt fördjupa sig i vissa ämnen och inse att man "inte är ensam". De utgör en plattform för sökande där de kan utbyta information och lära sig av varandra. Detta kan vara stärkande på många sätt. Sådana möten kan också stödja skapandet av nya vänskapsband och kontakter med andra sökande och i bästa fall leda till skapandet av sociala stödnätverk.

När gruppssessioner fastställs som det bästa formatet är det viktigt att se till att deltagarna i början av gruppssessionerna är överens om sina egna **gruppregler**. Reglerna kommer att formuleras en enda gång och vara tillämpliga närhelst gruppen samlas (en enda gång eller för flera gruppssessioner).

Exempel på gruppregler

- ✓ Respektera varandra.
- ✓ Ge alla möjlighet att tala, men låt deltagarna också bara lyssna.
- ✓ Det finns inga felaktiga, rätta eller viktigare åsikter. [Det enda undantaget är om någon förespråkar kroppslig bestraffning. I detta fall bör handledaren ingripa och på ett vänligt sätt förklara att ingen form av våld någonsin tillåts].
- ✓ Alla kan fritt uttrycka sina tankar.
- ✓ Deltagarna kan inte gå in och ut ur sessionerna som de vill.
- ✓ Inga telefonsamtal tillåts under mötet.
- ✓ Telefoner ska vara på ljudlöst läge.
- ✓ **Konfidentialitet:** de allmänna ämnen som tas upp i pocketböckerna kan utbytas med andra samhällsmedlemmar. Personliga frågor som deltagarna tar upp med varandra ska dock stanna inom gruppen.
- ✓ Gruppmöten ska vara en säker plats där man kan utbyta tankar och farhågor.

All brist på konfidentialitet har en **begränsande effekt på gruppmötena**. Deltagarna kan "glömma" gruppreglerna, inräknat principen om konfidentialitet. Därför ska handledarna påminna gruppmedlemmarna om att inte utbyta strängt personliga erfarenheter, eftersom gruppmöten inte är en rådgivningssession. Mycket viktiga/personliga frågor kan tas upp efter mötet med handledarna. Även om gruppmöten ska betraktas som "säkra" platser där man kan lära och dela med sig, kan man aldrig säkerställa att den information som diskuteras inte förs vidare till andra samhällsmedlemmar, och detta medför en risk.

I vissa fall kan det vara bra att ha privata familjesessioner där man sammanför en förälder och ett barn som känner sig drabbade av emotionellt lidande och tar upp de olika sätt på vilka man kan hantera detta. I detta fall bör en socialarbetare eller personal inom psykisk hälsa leda sessionen. Ett sådant upplägg bör dock uppnås stegvis, kanske genom att börja med enskilda sessioner och sedan sammanföra deltagarna, beroende på sammanhanget och de utmaningar de står inför.

Innehåll

I pocketböckerna beskrivs **grundläggande tecken** och vissa **vanliga reaktioner** som man kan lägga märke till när ett barn, en tonåring, en vän, ett syskon eller en förälder eventuellt lider av ångest. Bland de ämnen som listas i verktygen ingår en rad potentiella situationer där lidande förekommer samt tips på och påminnelser om hur man bör agera. Inte alla sökande kommer att finna alla områden lika intressanta och innehållet är inte uttömmande. Därför uppmanas handledare till att uppmana de sökande att själva ge exempel och förslag på vad som kan vara till hjälp eller inte.

I allmänhet bör gruppdiskussionen omfatta innehåll som är användbart för deltagarna. **Deltagarna** kommer därför att **välja, vägleda** och i viss mån **bestämma vad sessionerna ska omfatta**.

Syftet med sessionerna är att ge deltagarna verktyg att hjälpa sina familjemedlemmar och vänner att må bättre. När det gäller barn är det viktigaste budskapet som ska förmedlas att barn måste prioritera sin egen säkerhet.

Hur delar man innehållet?

Beroende på gruppens sammansättning och deltagarnas behov kan du **dela innehållet** i pocketböckerna på olika sätt. Nedan hittar du möjliga alternativ.

- Förse varje deltagare med en tryckt version av verktyget så att gruppen kan läsa det tillsammans.
- Om möjligt, projicera innehållet på en vägg och läs det högt tillsammans på deltagarnas eget språk (använd den översatta versionen och stöd av en tolk om så behövs). Som handledare måste du hänvisa till den version som finns på språket i din medlemsstat.
- Välj ut ett antal sidor i förväg, skriv ut dem som affischer och sätt upp dem på väggarna i mötesrummet. Deltagarna kan gå mellan affischerna och diskutera i par eller mindre grupper om vad de ser, läser, förstår, liksom eventuella ytterligare punkter som de skulle vilja lägga till. Diskussionen fortsätter sedan i den större gruppen.
- Skriv ut skyltarna, påminnelserna och tipsen på minneskort och placera dem upp och ned mitt i deltagargruppen. Deltagarna plockar upp kort, läser dem högt (eller handledaren/tolken läser dem), reflekterar och diskuterar i gruppen.

Hur man diskuterar innehållet med deltagarna

För att få till stånd en meningsfull diskussion är det viktigt att se till att **ålder, kön** och **kulturella** skillnader lyfts fram.

De ytterligare förslagen om hur föräldrar och barn normalt känner igen att någon inte mår bra, hur de reagerar och vem de kontaktar kan diskuteras under uppföljningssessioner (enskilt eller i grupp). För att säkerställa ett **kultur-, ålders- och könsmedvetet synsätt** rekommenderas det att förslagen grupperas på grundval av de sökandes ursprungsort, kön, religiösa bakgrund och ålder.

Om deltagarna inte uttrycker någon preferens för vilket av områdena i pocketböckerna som ska täckas, kan du gå tillväga på något av följande sätt:

- Fortsätt **med tecken och reaktioner och tips** och täck ett område per session.
- **Gruppera innehållet** och täck 2 eller 3 områden per session.
- Gå igenom hela verktyget **på en gång** (handledaren läser pocketboken tillsammans med deltagarna och svarar på frågor när de uppkommer).

Du kan välja vilket som helst av ovanstående alternativ, beroende på gruppdynamiken samt på deltagarnas förståelse och behov.

Anvisning till handledaren

I följande avsnitt hittar du förslag på hur du kan hålla gruppmöten och interagera med de sökande när ni diskuterar de olika pocketböckerna.

Hur kan jag stödja mitt barn under svåra perioder?

Genomföra ett möte med föräldrar för att diskutera deras barns eller tonårings beteende och välbefinnande

Introduktionsövning

Försök att börja med en enkel övning där du till exempel frågar deltagarna vilka fritidsintressen de har och vilken deras favoritmat

är. Avsluta övningen med att fråga var de kommer ifrån. Deltagarna bör svara kortfattat. Detta kan organiseras på ett lekfullt sätt och bör inte ta mer än 10 minuter. Den avslutande frågan "Var kommer du ifrån?" hjälper handledaren att gå vidare.

Handledaren nämner de olika länder, regioner och städer som deltagarna kommer ifrån och påpekar att det till följd av denna mångfald också kan finnas skillnader i hur vi märker att någon inte mår bra och vad vi kan göra för att ge stöd. Handledaren frågar:

- Hur märker man normalt sett att någon i familjen inte mår bra i ditt land?
- Vad gör föräldrar normalt sett när de ser att deras barn är oroliga?

- Vad brukar föräldrar göra för att få sina barn att må bättre när de är ledsna eller upprörda? Vad har fungerat för dig?
- Finns det några stödmekanismer där du bor nu som skulle kunna vara till nytta?

Som handledare kan du notera om gruppmedlemmarna kan nämna några formella stödtjänster (t.ex. socialarbetare eller sjuksköterskor) som finns tillgängliga i centrumet och som potentiellt är till nytta för alla gruppmedlemmar. Du kan också undersöka tillgången till informellt stöd, t.ex. äldre som träffar ungdomar och hjälper föräldrar med föräldraskapet, religiösa ledare, andra samhällsmedlemmar osv.

De två följande pocketböckerna är avsedda för barn i åldern 12–17 år, men de kan också användas tillsammans med unga vuxna. Om deltagargruppen består av barn under 12 år måste handledarna anpassa språket till deltagarnas ålder. De måste också se till barnets bästa när det gäller vad som kan/bör utbytas och diskuteras, samtidigt som hänsyn tas till barnets ålder och mognadsgrad. Dessa

förhållanden kommer också att ligga till grund för det format som ska användas. Att till exempel läsa upp innehållet kanske inte fungerar med små barn. Det rekommenderas att man inte diskuterar innehållet i pocketböckerna med barn under 8 år. Personal som arbetar med yngre/små barn måste alltid ha relevant kompetens.

Hur kan jag hantera situationer där mina föräldrar verkar ledsna, upprörda eller arga?

Genomför ett möte med barn för att diskutera deras föräldrars beteende eller välbefinnande

Introduktionsövning

Försök att börja med en enkel övning där du till exempel frågar deltagarna vilka fritidsintressen de har och vilken deras favoritmat är. Avsluta övningen med

att fråga var de kommer ifrån. Deltagarna bör svara kortfattat. Detta kan organiseras på ett lekfullt sätt och bör inte ta mer än 10 minuter. Den avslutande frågan "Var kommer du ifrån?" hjälper handledaren att gå vidare.

Handledaren nämner de olika länder, regioner och städer som deltagarna kommer ifrån och påpekar att det till följd av denna mångfald också kan finnas skillnader i hur vi märker att någon inte mår bra och vad vi kan göra för att känna oss trygga och ge stöd. Handledaren frågar:

- Hur märker ni att en vuxen inte mår bra och kan behöva hjälp?
- Hur uppför sig vuxna när de inte mår bra? Vad gör de annorlunda än vanligt?

Pausa och se vad gruppen med ungdomar har delat med sig av. Fortsätt genom att säga något i stil med följande:

- Ni har gett flera exempel, till exempel [handledaren hänvisar till deltagarnas exempel]. Kan ni ge exempel på saker som vissa vuxna gör som kan utsätta barn för fara och som man bör vara vaksam på?

Handledaren lyssnar noga på ungdomarna och antecknar vad de berättar. Handledaren försöker koppla det allmänna som sagts om vuxnas beteende till föräldrars beteende genom att använda exempel från pocketböckerna. Det är viktigt **att inte** prata om föräldrarna till de barn som är närvarande i gruppen. Barnen får inte känna att deras personliga situation diskuteras offentligt. Handledaren kan till exempel säga:

- Ni har gett många bra exempel. Ibland kan även vissa föräldrar uppföra sig på det här sättet.

Handledaren hänvisar till tecken på depression, t.ex. när en person visar tecken på apati och inte bryr sig om barnen på samma sätt som tidigare. Detta bör utlösa en diskussion om att svåra upplevelser kan leda till att en person uppför sig annorlunda. Till exempel kan en förälder vara mer tillbakadragen, irriterad, otålig och orolig under en viss period. Detta är normalt och beteendet kommer troligen att återgå till det normala i sinom tid.

Det är viktigt att påpeka att våld mot ett barn (fysiskt, verbalt, psykologiskt eller sexuellt) **aldrig** kan rättfärdigas. Det är inte acceptabelt att en förälder blir våldsamt mot sina barn. Det måste betonas för de unga deltagarna att även om det är normalt att en förälder kanske inte alltid betar sig hövligt, snällt och respektfullt, kanske på grund av svåra förhållanden, är våld inte acceptabelt.

Som handledare är det din uppgift att se till att deltagarna är medvetna om vikten av att hålla sig trygga och säkra. I detta sammanhang kan du nämna de stödtjänster som finns på förläggningen för barn som bor med en förälder/vårdnadshavare som betar sig aggressivt eller mår dåligt.

Försök att få barnen att utbyta **användbar information** inom gruppen om hur man håller sig trygg och säker. De kan nämna enskilda personer (t.ex. vårdnadshavare), institutioner, hjälplinjer osv. som de kan kontakta för att få stöd. **Var dock observant och ställ bara frågor om befintliga stödmekanismer om du är säker på att sådant stöd finns tillgängligt.** Om du vet att barnen kommer att vara ensamma, undersök hur **samhällsstöd** kan organiseras som hjälp i svåra situationer.

Det är viktigt att barn inte utbyter personliga erfarenheter. Ett **gruppmöte är inte en rådgivningssession**. Det är en allmän diskussion om tecken på oro och psykisk ohälsa hos människor som står dem nära. Om handledaren upptäcker att de behöver ett mer djupgående samtal på grund av personliga förhållanden informeras barnet/gruppmedlemmarna om att de kan kontakta handledaren eller handledarna för att prata om sina personliga problem **efter** mötet.

Hur hanterar jag situationer där mina vänner eller syskon är ledsna, arga eller betar sig på ett farligt sätt?

Genomför ett möte med barn för att diskutera deras vänner/syskons beteende eller välbefinnande

Introduktionsövning

Börja med en enkel övning där du frågar deltagarna var de kommer ifrån, vilka

fritidsintressen de har, vilken deras favoritmat är osv. Deltagarna bör svara kortfattat. Detta kan organiseras på ett lekfullt sätt och bör inte ta mer än 10 minuter. Påpeka sedan att vi alla har olika erfarenheter, men att vi alla kan se när någon inte mår bra. Be barnen att ge allmänna exempel utan att de berättar om sina personliga erfarenheter. Du kan till exempel fråga:

- Hur märker du att en vän eller ett syskon inte mår bra?

Fråga barnen vad de kan lägga märke till när det gäller förändrat beteende, men också vad de kan höra, till exempel om en vän eller ett syskon har börjat prata annorlunda (till exempel använder fula ord eller pratar aggressivt) eller har börjat prata om ämnen som gäng, droger eller liknande.

Diskutera med ungdomarna om vikten av att vara lojal mot en vän, men att vänskapen inte får äventyra någons säkerhet. Påpeka att det är viktigt att inse när en vän/ett syskon är i fara. Om man har misstankar om detta kan det vara en bra idé att rådfråga en vuxen person som man litar på.

Förbered dig på hur du ska bemöta de olika negativa sätt att hantera situationen som är vanliga bland ungdomarna i den miljö där du arbetar. Lyssna noga på gruppmedlemmarna och fundera kring vilken ytterligare information du skulle kunna ge gruppmedlemmarna. Beroende på vad som diskuteras kanske du finner det lämpligt att dela med dig av stödmöjligheter kopplade till hälsa, familjeplanering, psykosociala tjänster, utbildning, läsläsningsklubbar, sportaktiviteter, musik-/konst-/kulturaktiviteter för barn och ungdomar eller rehabiliteringstjänster (även avseende narkotikaanvändning).

Ett gruppmöte är inte en rådgivningssession. Därför bör personliga erfarenheter diskuteras med den berörda personen **efter** att gruppmötet avslutats. **Barnets/tonåringens säkerhet och skydd är det viktigaste.** Se till att hänvisa till specifika fall (sökande i behov av stöd) till den relevanta tillhandahållaren av tjänsten, i förekommande fall. Kom ihåg att dessa alternativ **bara** bör diskuteras med barnet om tjänsterna faktiskt finns att tillgå.

Under gruppssessionerna bör handledarna tacka de sökande för deras bidrag och integrera dem i diskussionen på ett flexibelt sätt. Om deltagarnas

spontana exempel visar sig vara effektiva för att påbörja ett meningsfullt samtal är det bättre att använda dessa än att hänvisa till pocketböckerna.

Andra viktiga överväganden och grundläggande garantier

- Deltagarna bör informeras om syftet med det/de enskilda eller gruppbaseade mötet/mötena. Tidpunkten bestäms gemensamt och deltagandet är frivilligt.
- Innan barn deltar i gruppmöten ska deras vårdnadshavare informeras och ge sitt samtycke.
- Alla deltagare ges lika stort utrymme att dela med sig av sina tankar, men ingen pressas eller tvingas att ta aktiv del i diskussionen. Gruppdiskussioner ska vara balanserade och inte domineras av endast en gruppmedlem eller ett kön.
- Även om det i vissa sammanhang kan vara bra att ha blandade grupper (t.ex. att båda föräldrarna deltar i samma gruppmöte eller att ha en blandad grupp av tonåringar), är det i allmänhet lämpligare och säkrare att ha homogena grupper. Detta gäller särskilt när föräldraskap eller könsroller diskuteras som en del av ett bredare stödpaket till föräldrar. Därför bör handledaren noggrant analysera situationen innan han eller hon bestämmer sig för att låta par delta tillsammans i samma session. En "inte vålla skada"-strategi bör antas för alla inblandade.
- Det som uttrycks under mötena ska inte diskuteras i termer av "rätt och fel". Gruppsessioner bör betraktas som en gemensam plattform som tjänar till att förstå vad som fungerar bra och vad som fungerar dåligt. Om en gruppdeltagare förespråkar kroppslig bestraffning av barn eller andra former av våld för att "tillrättavisa" ett barn eller en vän ska dock handledaren ingripa genom att på ett taktfullt men tydligt sätt föreslå alternativa metoder. Handledaren bör ha i åtanke att fysisk bestraffning fortfarande kan vara lagligt i vissa av de sökandes ursprungsländer, även i skolor. En strategi för **nolltolerans mot våld** ska främjas, men detta måste göras på ett **taktfullt sätt** för att det ska få effekt. Vid diskussioner med föräldrar bör du tänka på att ha en öppen dialog och diskutera vad som utmärker ett bra föräldraskap. Syftet är att säkerställa att barnen är trygga. I detta sammanhang kan du behöva diskutera var gränsen går för vad som kan anses acceptabelt inom EU.
- Diskussionerna bör alltid **fokusera på sådant som hjälper** deltagarna att få sina barn, sig själva, sina familjemedlemmar eller sina vänner att känna sig tryggare och må bättre. Om exemplen i verktygen är användbara för deltagarna kan de användas som diskussionsunderlag. Om de exempel som gruppmedlemmarna ger är mer användbara för diskussionen går det bra att använda dessa.
- Om en deltagare lider av allvarlig ångest vid tiden för sessionen bör han eller hon få omedelbar hjälp av specialiserad stödpersonal och individuellt stöd. I ett sådant fall kan ett enskilt möte vid ett senare tillfälle vara ett bra alternativ för att gå igenom innehållet i pocketböckerna. I gruppsammanhang bör du som handledare undvika att diskutera personliga omständigheter kopplade till familjekriser. Detta tjänar till att skydda föräldern, barnet eller vänner i fråga och till att se till att deras problem inte avslöjas för gruppen.
- Om en tolk ingår i gruppen med sökande bör handledaren tänka på att tolken kan ställas inför liknande utmaningar som de övriga gruppmedlemmarna. Det är därför en god idé att göra en avstämning med tolken efter varje session.
- Både huvudhandledaren och medhandledaren bör anteckna diskussionspunkterna för att följa upp med de hjälpbehövande sökande och/eller deras barn, syskon och vänner.
- I kritiska situationer (t.ex. vid självmordsförsök) ska information utbytas med andra kollegor samtidigt som konfidentialiteten för den sökande respekteras. Vid behov kan samtycke från familjemedlemmar eller vårdgivare behövas för att möjliggöra ett effektivt och säkert stöd till alla inblandade.

Varken Europeiska unionens asylbyrå (EUAA) eller någon person som agerar på EUAA:s vägnar är ansvarig för hur nedanstående uppgifter används.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024

PDF ISBN 978-92-9410-316-1 doi:10.2847/628862 BZ-09-23-324-SV-N

© Europeiska unionens asylbyrå, 2024

Omslagsillustration: ©Mary Long/stock.adobe.com; ©KeronnArt/stock.adobe.com; ©The img/stock.adobe.com; ©Good Studio/stock.adobe.com; ©Natalia/stock.adobe.com, sida 3 till 6: ikoner © Panuwat/stock.adobe.com, sida 5: ©iStock.com/vasabii, sida 6: ©Mary Long/stock.adobe.com; ©KeronnArt/stock.adobe.com, sida 7: ©The img/stock.adobe.com, sida 8: ©Good Studio/stock.adobe.com; ©Natalia/stock.adobe.com.

Kopiering tillåten med angivande av källan. För vidareutnyttjande eller kopiering av fotografier eller annat material som inte omfattas av EUAA:s upphovsrätt måste tillstånd begäras direkt från upphovsrättsinnehavaren.

Europeiska unionens
publikationsbyrå

